

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 85.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915689817104/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

men Løven udstødte et Brøl, som kastede mig ind mod Væggen, som Vinden kaster en Fnugbold, og slikked sig derpaa mildelig om Munden, som vilde den sige: »Min Ven, jeg gabede bare«. Jeg anbefalede mig ærbødig til Løvemajestæten med et Buk. Men med en Løverøst raabte den højt ærværdige, hvo han saa var: »Mit Dyr har Ret. Du taler kun tomme Ord. Du lærde Dosmer! Du Pachyderma! Hvor længe vil Du vandre her uden at lære at høre og lære at se!« Da tav den skyldige, og atter læste den vise i Folianten, og Dyrenes Aandedrag fulgtes med Urets Dikken, som Fuglesangen følger med Bækkens Risen, og her var Fred.

Jeg stod i uvis Nølen, imens hans Finger fulgte Tekstens Linier, som om den læste dem fuldt saa vel som Øjet. Da slap den Skriften, og rolig hvilte hans klare Øje paa mig. Da rejste jeg mig, og nølende – jeg vidste ej, hvad jeg vilde – gik jeg frygtsom hen og satte mig ved Oldingens bare Fædder. Da lagde han Haanden paa mit Hoved og sagde: »Jeg ser, Du fatter det tavse Sprog, om end Du langsomt fatter«. Jeg svarede: »Hvis jeg var vis, som I, da agtede jeg kun paa Blikkets, Bevægelsernes og Tonens Sprog og tænste ikke Tungens lydende Bjælde; men jeg er kun en Lærling i den Kundskab, som I behersker. Tal derfor til mig i Tungens og Ørets Sprog«. Den vise svarede: »Nu vel, vi ville tale sammen paa Menneskevis. Sætter Eder i en Firkant med mig, at Kredsen slutes, og ingen Forstyrrelse indtrænger sig i vor Tankevekslen. Lad mig nu høre« – her vendte han sig til min tavse og mørke Ven – »hvad ønsker Du at vide?« Min Følgesvend svarede: »Ak, lad mig udenfor. Jeg fatter ikke de Ord, hvormed I kæmpe, og ikke den Kunst, hvormed I vinde. Jeg evner ikke den vanskelige Kunst at tænke. Jeg er fra et Land, hvor Mænd saa Syner, drømte og hørte Stemmer. I derimod ere som Grækerne. Vi kunne ej følge og ej forstaa en Tankegang som eders, der vil forbinde alt foruden Brude«. Han tav. Den vise saa paa mig. Da nævnte jeg mit Navn, min Fortid, omtalte flygtig mine Sjælekampe, og da jeg kom til denne Vandrings, fortalte jeg om de trende Dages Rejse og endte atter med mit gamle Spørgsmaal: »Hvad er det Hav?« Da smilte han og sagde: »Lad først min Tjener føre Ordet. Han har sin egen Teori, hvilken han brænder af Begærlighed efter at foredrage.« Da rømmede sig Professoren, slog ud med venstre Haand og sagde: »Mine Herrer. Jeg er ej Filosof. Jeg er

Zoolog, og kun som Zoolog tillader jeg mig at tale med i denne Forsamling. Nu vel, jeg holder her i denne Flaske en liden Part af dette Havstof. De vil se, at det er gennemsigtigt, langsomt flydende og indeholder klare Farvedraaber. Nu fører jeg en lille Stump Granit paa denne Staaltraad ned i Flasken. De vil da se, at Massen nærmer sig ved Egenbevægelse til denne Næring, udsender Slimarme og drager Maddingen til sig. Her vil Granitten langsomt forvitres og opløse sig. Kun een Ting kan og maa sluttes heraf, at dette Stof er levende.» Han spurgte med Blikket, Jeg svared Ja med Nikket.

«Altsaa, vi have her et Fluidum vivens. Nu ville vi prøve at indsprøjte det i denne døde Orm. Straks se vi, den rører sig, den lever. Heraf slutte vi, at dette Stof er Bæreren af den vitale Kraft, og sikkert Grundbestanden i Protoplasma. Vi ville nu knytte nogle faa Betragtninger til Eksperimentet. Hvad om vi her staa over for et skjult, organisk Grundstof med Evne til at nærre sig af andre Stoffer; som herved vokser eller, om man vil, forplanter sig; som taalder Døling, Forskydelse og Ændring i Levevilkaar indtil en vis Grad. Her have vi den skjulte Livssubstans, der secernerer Tanker, Følelser og Forestillinger, og evigt og uforgængeligt, som det er i Kraft af dens sin indre Hensigtsmæssighed, vandrer det gennem Verdensrummet, indkapslet i Meteorstene eller som Sporer imellem kosmisk Støv, og hvor det træffer en dertil skikket Klode, spirer dets Sporer og skaber derved Liv.

Vil De nu betragte den samme Flaske, da vil De se, at Fluidum vivens har imidlertid udskillet faste Naale og Taae som et Skelet af rhizopodeagtig Karakter. Lade vi Vædsken krybe, draget af Tyngden, ned i en anden Flaske, se vi Skelettets Ramme staa tilbage. Altsaa, dette organiske Stof udskiller paa sin Vandring igennem Rummet uorganisk Stof, som efterlades, som Krabben efterlader sin gamle Skal. Her maa vi spørge: Skulde ikke denne Udskillelse være en skabende Frembringelse? Staa vi ej her over for Stoffernes Stof. Urmoderen, af hvilket de 70 saakaldte Grundstoffer alle ere dannede? Med andre Ord, hvis min Hypotese bekræftes: Det levende Stof er det første og det sidste. Det uorganiske er kun dets Sekret. Altsaa er ikke mer Mekanikken grundliggende Videnskab for Naturforstaaelsen; men Modervidenskaben er Biologien, ved hvis Lys alt forstås. Men hvis saa er, da maa det kunne paavises Slægtskab